

Європейського Союзу. За цим рішенням Боснія і Герцеговина має усунути повоєнне виборче розділення між двома ентитетами, яке засноване на етнічному принципі, та зробити цю державу однією виборчою одиницею без наявного наразі розподілу за етнічною ознакою [2].

Не дивлячись на наявність всіх цих проблемних питань у процесі вступу Боснії і Герцеговини до ЄС, цій державі у грудні 2022 року рішенням Європейської Ради був наданий статус кандидата на членство в ЄС, а вже у березні 2024 року Європейська комісія надала рекомендацію про початок перемовин про вступ до ЄС. Наступний крок стосовно затвердження рамки переговорів за рекомендацією Європейської комісії повинен бути зроблений тільки після відповідних кроків з боку Боснії і Герцеговини відповідно до звіту ЄК [3].

Список використаних джерел:

1. Рада ЄС визнала Боснію і Герцеговину не готовою до членства у ЄС. *LB.ua*. 11 грудня 2019. URL: https://lb.ua/world/2019/12/11/444533_sovet_es_schel_bosniyu_gertsogovinu.html
2. ЄСПЛ розкритикував систему виборів Боснії, яка діє на основі Дейтонської мирної угоди. *Європейська правда*. 29 серпня 2023. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/08/29/7168439/>
3. ЄК рекомендує переговори про вступ Боснії і Герцеговини в ЄС. *DW*. 12 березня 2024. URL: <https://www.dw.com/uk/evrokomisia-rekomendovala-pocati-peregovori-z-bosnieu-i-gercegovinou-pro-vstup-v-es/a-68506542>

Терещук М. М.

кандидат юридичних наук, старший викладач
Білоцерківський національний аграрний університет
e-mail: tereschuk2004@ukr.net

МЕХАНІЗМИ ПАРЛАМЕНТСЬКОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ

Права людини становлять основний камінь будь-якої демократичної суспільної системи, а їх захист є однією з головних функцій парламенту. У

багатьох європейських країнах парламент виконує ключову роль у гарантуванні, захисті та просуванні прав людини через різноманітні механізми та інструменти. Ці механізми можуть включати законодавчі ініціативи, контрольні функції, розгляд скарг громадян, створення спеціалізованих комітетів і т.д.

Один з основних способів, яким парламенти захищають права людини, полягає в прийнятті та зміні законів. Парламентські комітети, спеціально призначені для питань прав людини, можуть ініціювати законопроекти, спрямовані на зміцнення правової бази для захисту прав громадян. Такі закони можуть охоплювати широкий спектр питань, включаючи свободу слова, право на справедливий суд, захист від насильства та дискримінації.

Парламенти також виконують функцію контролю за діяльністю виконавчої влади щодо дотримання прав людини. Це може включати періодичні дебати, запити до уряду про звіти та інформацію про конкретні випадки порушень прав людини, а також можливість висловлення недовіри до уряду в разі системних порушень прав громадян.

Багато парламентів мають механізми для прийому та розгляду скарг громадян на можливі порушення їх прав. Це може бути здійснено через створення спеціалізованих комітетів або комісій, які вивчають індивідуальні скарги та рекомендують відповідні заходи для їх врегулювання.

У деяких парламентах існують спеціалізовані комітети або підкомітети, які працюють в сфері прав людини. Ці органи можуть проводити дослідження, аналізувати законопроекти та рекомендувати заходи для поліпшення стану прав людини в країні.

Багато європейських парламентів також активно співпрацюють з міжнародними організаціями та міжнародними механізмами захисту прав людини, такими як Рада Європи, Європейський Суд з прав людини та Офіс Високого комісара ООН з прав людини. Ця співпраця може включати обмін

інформацією, участь у спільних проектах та програмах, а також підтримку роботи цих організацій на національному рівні.

Загалом, парламенти європейських країн грають важливу роль у захисті прав людини через різноманітні механізми, які вони мають в своєму розпорядженні. Вони забезпечують надзвичайно важливий механізм для виявлення, вирішення та запобігання порушенням прав людини, що є невід'ємною частиною будь-якої справедливої та демократичної суспільної системи.

Зважаючи на різноманіття парламентських систем у різних європейських країнах, механізми парламентського захисту прав людини можуть виявлятися дещо відмінними. Розглянемо кілька конкретних прикладів з країн Європи:

Велика Британія має довгу історію парламентської демократії. У Великій Британії Палата громад грає ключову роль у захисті прав людини. Вона має комітет з прав людини, який відповідає за розгляд питань, пов'язаних з правами людини в країні. Цей комітет може проводити слухання, приймати свідчення від експертів та представників громадськості, а також розробляти рекомендації для уряду щодо поліпшення ситуації з правами людини.

Федеральний парламент Німеччини, відомий як Бундестаг, також має спеціальний комітет з прав людини. Цей комітет відповідає за моніторинг ситуації з правами людини в країні та розглядає індивідуальні скарги громадян. Крім того, у Німеччині існує Федеральний Уповноважений з питань Прав Людини, який є незалежним органом, але підпорядкований Бундестагу і відповідає перед ним.

У Франції при Національній Асамблеї діє Комісія з закордонних справ та прав людини, яка відповідає за спостереження за ситуацією з правами людини як в самій Франції, так і за кордоном. У Сенаті також діє аналогічний комітет.

У шведському Риксдазі діє Комітет з Конституційних Питань, який має відділ, що спеціалізується на правах людини. Цей комітет вивчає законопроекти та рекомендації, які стосуються прав людини, і може впливати на їх прийняття.

Ці приклади показують, що різні країни Європи мають власні унікальні механізми парламентського захисту прав людини, пристосовані до їхніх конкретних конституційних та політичних систем. Однак у всіх цих випадках парламент грає важливу роль у забезпеченні дотримання прав людини і виконанні своїх конституційних обов'язків перед громадянами.

На основі аналізу механізмів парламентського захисту прав людини в різних європейських країнах можна зробити кілька висновків, які можуть бути корисними для України, зокрема український парламент може здійснити крок до зміцнення захисту прав людини, створивши спеціалізований комітет чи підкомітет, який буде відповідати за питання прав людини. Це дозволить зосередити увагу на цій важливій сфері та забезпечити більш ефективний моніторинг ситуації.

Підтримка і надання більшої автономії Уповноваженому з Прав Людини може забезпечити більш ефективний захист прав громадян. Це може включати незалежне фінансування та більші повноваження для розслідування порушень прав людини.

Важливо, щоб парламентські органи були відкриті та прозорі в своїй діяльності щодо прав людини. Це включає публікацію звітів, результатів роботи комітетів та інформації про рішення, прийняті з питань прав людини.

Україна може використовувати досвід та експертизу міжнародних організацій, таких як Рада Європи та Офіс Високого комісара ООН з прав людини, для підтримки своїх зусиль у захисті прав громадян. Активна співпраця може допомогти вирішити складні питання та забезпечити належний захист прав людини в Україні.

Загалом, прийняття та реалізація подібних заходів може сприяти зміцненню системи парламентського захисту прав людини в Україні та забезпечити більш ефективний захист прав громадян у країні.

Фісун В. В.

аспірант кафедри цивільного права та процесу
Навчально-наукового інституту права
Державного податкового університету

ЗАХИСТ ПРАВА ВЛАСНОСТІ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД: ДОСВІД БОСНІЇ І ГЕРЦЕГОВИНИ

Повномасштабна війна в Україні значно загострила проблеми захисту права власності в Україні через значну кількість внутрішньопереміщених осіб, біженців, а також пошкоджень, руйнувань та знищення об'єктів права власності. Питання щодо відновлення порушеного права власності через міжнародні конфлікти неодноразово виникали, в тому числі, на території Європи. У контексті відновлення порушеного права власності Україна вже зараз може розглянути досвід Боснії і Герцеговини.

На території Боснії і Герцеговини у 1992-1995 роках велися активні бойові дії, що призвели до численних порушень як державно встановлених так і міжнародно визнаних прав людини, в тому числі і пов'язаних з майном та власністю на нього. Зокрема, було допущено порушено статті 17 Загальної декларації прав людини, що встановлює, що кожна людина має право володіти майном як одноособово, так і разом з іншими і ніхто не може бути безпідставно позбавлений свого майна [1].

Війна на території Боснії і Герцеговини спричинила як пошкодження та знищення об'єктів права власності так і залишення їх безхазяйними через необхідність еміграції з регіонів, де велися бойові дії або ж існувала загроза для здоров'я та життя людей.